

září



A je po prázdninách! Přišlo září, a tak se musí do školy. Zase taková škoda to není, na koupání už nebývá dost teplo a večer se stmívá brzy. Zkrátka podzim buší do dveří. Dá se ale ještě zajít do lesa na houby. Hlavně, když trochu sprchne a ještě není úplně zima. Vždyť se také říká, že *Když je vlhko v září, v lesích se houbám daří*. Na lesní pasece můžeme najít nejen pěkný hřib, ale také hada. Letos prý bylo hodně zmijí a tak tedy schválně, zda bude mít pravdu pranostika, která říká, že *Svatý Václav hady sklízí*. Proč to dělá, je přeci jasné – sv. Václava je až na konci měsíce, 28. A to už bývá docela zima a zimu hadi a jiní plazi rádi nemají. Proto zalézají do svých úkrytů, aby se tam dočkali jara. Hned další den po sv. Václavu je sv. Michala. O něm se zase říká, že *Svatý Michal všechno z polí spíchal*, tedy uklídl. No, v říjnu je už podzim a úroda by měla být pod střechou, vždyť tady v Krkonoších v říjnu někdy sněží! Ještě jedno přísloví se vztahuje na tento měsíc. Říká se, že *září přijíždí na strakaté kobyle*. Co to ale znamená, Vám neprozradím. Přijdete na to sami?



KACHNÍ KVÍZ O CENY

- Kachny divoké mají pohlavní dimorfismus, tedy dvojtvárnost. Znamená to, že kačer je jinak zbarvený než kachna. Víte proč?**
 - protože hnízdí často na zemi a kachna v hnízdě není vidět
 - ale kachny divoké nemají pohlavní dimorfismus, kachny krotké ho mají
 - protože kačeři rychleji létají než kachny a nemusí se tedy maskovat
- Co se stane, když se mezi kachnata zamíchá cizí kachně?**
 - přijmou ho mezi sebe
 - vyženou ho jako vetřelce
 - kachničky přijmou, kačery vyženou
- Kolik čísel časopisu Krkonoše Jizerské hory vyjde za život kachny, kterou nic neulovalo?**
 - 12
 - 60
 - 180
- Než kachny odletí na zimu z Čech vytvoří hejno. Jak může být takové hejno početné?**
 - jako třetina Vrchlábí
 - jako polovina Pece pod Sněžkou
 - jako celý Harrachov
- Kachny patří mezi vrubozobé. Proč ale mají vroubené zuby?**
 - kachny nemají žádné zuby, mají vroubené zobáky proto, aby mohly přes vruby, tedy zářezy na okrajích zobáku, cedit vodu a jíst to, co jim za vruby zůstane
 - vroubené zuby v zobáku mají kachny proto, aby jim ze zobáku nevyklouzla ulovená ryba
 - kachny nemají žádné zuby, mají vroubené zobáky proto, aby lépe žvýkaly rostlinnou potravu



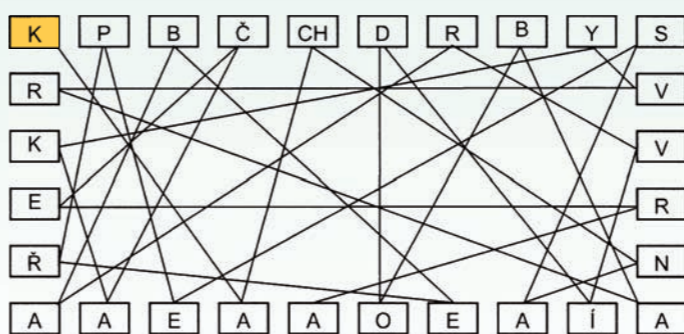
KACHNA NA OBRÁZKU

Na obrázku vidíte kačera tatíka a kachnu mamku u břehu. Jistě mají nedaleko hnízdo. Představte si, že ke břehu přiběhne liška a bude chtít hnízdo vyplnit. Co udělá kachna mamka a co udělá kačer tatík?

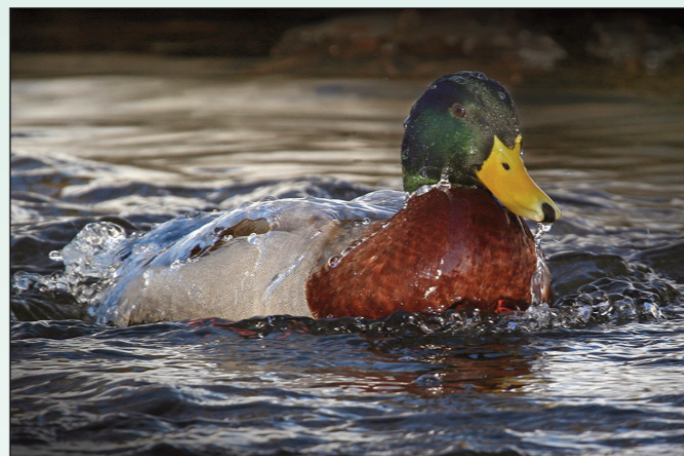
Kačer ulehí a kachna bude předstírat zranění

KACHNÍ SPOJOVAČKA

Víte co se stane, když kachna divoká-samice přijde o pohlavní orgány, tedy o vaječníky? Zkuste spojovat písmenka čárami a začněte od toho v oranžovém rámečku.

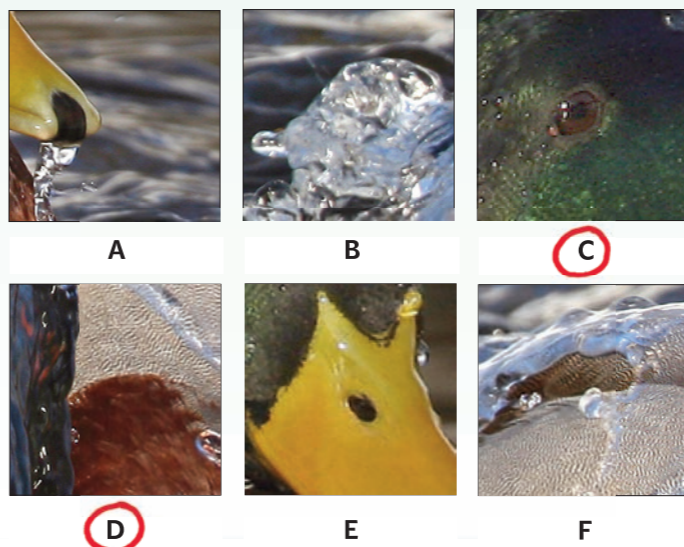


KACHNA SE PŘEDARVÍ DO BARVY KAČERA



KOUSEK Z KAČERA

Pod větším obrázkem našeho známého kačera vidíte šest menších obrázků, výřezů z obrázku velkého. Dva z nich jsou ale v jiné poloze, než by být měly. Kterépak to jsou?



Ahoj děti,

Já jsem divoký kačer, kluk druhu kachna divoká. Určitě můžu říct, že jsem moc pěkný pták. Jen se podívejte, jak mám krásně barevné peří! No jo, ale kvůli němu jsem také hodně nápadný a tedy zranitelný. Žijeme v párech s holkami kachnami a když hnízdíme, tak my kluci vybíráme místa, kde pak holky postaví hnízda. Většinou to bývá někde na zemi, v křoví, někdy to je i dost daleko od vody. A protože jsou hnízda snadno přístupná, holky kachny jsou na rozdíl od nás zbarvené nenápadně šedohnědě. V hnízdě pak nejsou skoro vidět. Když kachnu s káčaty vyplaší třeba liška, kachna začne simulovat, jako kdyby spolužák měl jít do školy a psát těžkou písemku a neuměl to. Kachna sebou začne plácát ve vodě, motá se dokola a vůbec dělá, že je děsně zraněná. Liška na kachnu kouká a neví, co se děje. Mezi tím se ale káčátka schovají a kachna na jedinou zdravou uletí. A liška je bez oběda.

Když se naše mláďata cítí v nebezpečí, žalostně nařikají. Mamka kachna je honem jde zachránit. Když si mláďe mamku nezavolá, tak mamka na něj zapomene a klidně odejde s ostatními mláďaty někam pryč! Asi neumí moc počítat a neví, že jí jedno z těch až 14 vylíhnutých káčat chybí. Na druhou stranu svoje děti pozná. Když se mezi sourozence zamíchá nějaké cizí kachně, všichni to dobře poznají a odeženou ho pryč. Zoologové nás řadí mezi vrubozobé. Máme totiž zobák vroubený zářezy, a ty fungují jako cedník při hledání potravy v blátě. Jíme tedy všelijaké breberky, co ve vodě žijí, ale i řasy a podobnou zeleninku.

Když nás nic neuloví, dožíváme se 15 až 20 let. To je docela hodně. Představte si, že to je doba, za kterou vyjde 180 až 240 čísel časopisu KRKONOŠE – JIZERSKÉ HORY. Ve skutečnosti nás loví kdekdo, i lidé. V přírodě tak přežijeme sotva pár měsíců. Na zimu odlétáme jen někteří. Před takovým tahem se sletíme na nějakém velikém rybníku. Asi jako když létají lidé na dovolenou – taky se všichni, co chtějí letět, sejdou v hale na letišti. Ale nás se na tom rybníku mohou potkat až 4000! To je jako třetina Vrchlábí! Hodně z nás ale v Čechách zůstává. Je to proto, že jsme velmi přizpůsobivé a vyrovnáme se s různými podmínkami. Jen když nám v zimě zamrzne rybník, musíme najít nějaký potok nebo řeku s volnou hladinou.

Připravilo pracoviště environmentální výchovy Správy KRMAP, kresby Renata Oppeltová, fotografie Richard Stehlík a Kamila Antoňová